

XVII. Hradecké dny sociální práce: Sociální práce jako nástroj prosazování lidských práv a zkušenosti z oblasti sociální práce v období koronavirové krize

Lucie Smutková¹

17. ročník tradiční mezinárodní vědecké konference Hradecké dny sociální práce 2020 s tématem **Sociální práce jako nástroj prosazování lidských práv a zkušenosti z oblasti sociální práce v období koronavirové krize** se v letošním roce konal online dne 17. 9. 2020. Do jeho obsahu i formy se výrazným způsobem obtiskla probíhající koronavirová krize, která zasáhla Evropu i celý svět.

Organizace velké mezinárodní konference s několika stovkami účastníků je dlouhodobou a náročnou záležitostí. Proto bylo nutno již v prvních měsících roku 2020 rozhodnout, zda se za stávajících podmínek bude konference vůbec konat, případně jakou bude mít podobu. Organizační tým konference se nakonec rozhodnul zavedenou tradici neporušovat a konferenci uskutečnit. Hlavním cílem bylo poskytnout akademikům a praktikům z oblasti sociální práce a také studentům v tomto složitém období možnost diskutovat nad důležitými otázkami teorie i praxe sociální práce. A samozřejmě také nad tím, jak probíhající koronavirová krize ovlivnila a do budoucna ovlivní sociální práci jako profesi na všech myslitelných úrovních.

Ústav sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové je již řadu let pravidelně každoročně místem pro formální i neformální setkávání odborníků z oblasti sociální práce, a organizátoři proto vnímali i určitý závazek v tomto směru.

Hlavním tématem konference byla zvolena sociální práce jako nástroj prosazování lidských práv. „Z národních i mezinárodních dokumentů vyplývá, že lidská práva by měla být východiskem, vodítkem pro praxi i cílem sociální práce. Prosazování lidských práv ze strany sociální práce se stává stále více obtížným i díky současné neoliberalizaci společnosti. Všudypřítomný globální nátlak na omezování sociálního státu a rozmáhající se individualistické a meritokratické hodnoty vedou na jedné straně k růstu sociálních nerovností a chudoby a na straně druhé zpochybňují legitimitu pomoci chudým. Státy se stále méně zaměřují na garantování lidských práv, a naopak upírají více pozornosti na vymáhání povinností a sankcionování těch, kteří neovládají plnění občanských povinností. Finanční závislost sociální práce na státu může v tomto kontextu vést k fatální otázce, jak prosazovat práva klientů ve společnosti, která od sociální práce stále více očekává kontrolu lidí, než jejich podporu a iniciování změn na mezo a makro úrovni. V této souvislosti je velkou neznámou, jak budoucnost sociální práce ovlivní pandemie koronaviru COVID-19.“ (Hradecké dny sociální práce, 2020)

Probíhající koronavirová krize měla vliv na obsahové rozšíření tématu konference, kdy došlo k doplnění původně zamýšleného tématu „sociální práce jako nástroj

1 Ústav sociální práce, Filozofická fakulta UHK

prosazování lidských práv“ o téma „zkušenosti z oblasti sociální práce v období koronavirové krize“.

Vzhledem k nejasné a stále se měnící situaci v rámci pandemie Covid-19 u nás i ve světě bylo zároveň rozhodnuto, že se konference bude konat online. Došlo tedy ke změně tradiční podoby konference formou osobního setkání na setkání virtuální a délka trvání konference byla zkrácena ze dvou na jeden den. Změna formátu konference se promítla kromě jiného i do razantního snížení konferenčního poplatku.

Vzhledem k tomu, že forma online konference představovala dosud „neprošlápanou cestu“, bylo nutno nastavit ve spolupráci s IT odborníky všechny zásadní parametry. Nutno bylo mimo jiné předem predikovat předpokládaný počet zájemců o účast na konferenci, protože v závislosti na tom bylo třeba vhodně zvolit platformu pro její realizaci.

Zásadním momentem v kontextu přípravy organizace byla také podpora ze strany Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové a dalších partnerů. Konání tohoto ročníku konference vyjádřila podporu, a stejně jako v minulých letech ji zaštitila, ministryně práce a sociálních věcí Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc. Konferenci finančně podpořilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Město Hradec Králové, Královéhradecký kraj.

Základní tradiční struktura Hradeckých dnů sociální práce byla zachována. V dopoledních hodinách se konalo slavnostní zahájení, které moderoval PhDr. Martin Smutek, Ph.D, a které bylo simultánně tlumočeno do anglického jazyka. V rámci slavnostního zahájení konference účastníci vyslechli předtočené zdravice rektora Univerzity Hradec Králové a děkana Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, zástupce Magistrátu města Hradce Králové, ředitele Ústavu sociální práce FF UHK a v neposlední řadě též zdravici paní ministryně.

Poté zazněl úvodní příspěvek Mgr. Jana Hlouška, Ph.D., ředitele Ústavu sociální práce FF UHK. Dále zde zazněl předtočený hlavní videoreferát prof. Waltra Lorenze, M.Sc., Ph.D., s názvem ***Affirming social work values and principles in the light of the Corona Crisis*** (Potvrzování hodnot a principů sociální práce v době koronavirové krize), který vyvolal svým pohledem na současnou koronavirovou krizi jako fenomén spojený s krizí legitimní moci státu a s tím též spojenou krizí důvěry u posluchačů velký zájem. V rámci svého příspěvku prof. Lorenz označil podporu a dodržováním zásad lidských práv za jádro kompetencí sociální práce.

Prof. Walter Lorenz se následně připojil a v rámci živého spojení zodpovídal četné dotazy z publika, které příspěvek velmi zaujal.

Navázání spolupráce s prof. Walterem Lorenzem bylo pro letošní konferenci zcela zásadní. Walter Lorenz je kvalifikovaný sociální pracovník (absolvent prestižní London School of Economics) a profesor, který v minulosti vyučoval na univerzitách v Irsku (Cork) či v Itálii (Bolzano). Nyní působí jako internista na Univerzitě Karlově. Publikoval velké množství studií věnujících se interkulturní pedagogice a politickým aspektům sociální práce v Evropském kontextu. Je také spoluzakladatelem časopisu *European Journal of Social Work and Social Work & Society*.

Odpolední část konference probíhala v rámci jednotlivých odborných online sekcí. Protože zájem o aktivní vystoupení na konferenci byl poměrně značný, podařilo se naplnit pět souběžně probíhajících odborných sekcí, z nichž jedna z nich probíhala v anglickém jazyce.

Jednotlivé sekce byly zaměřeny na následující tematické okruhy: Prosazování lidských práv v kontextu sociálně-ekonomických tlaků, Lidská práva jako jedno z dilemat sociální práce v praxi a výuce, Participace klientů při prosazování jejich práv, Zkušenosti z oblasti sociální práce v období koronavirové krize a Social Work as a Tool for Human Right's Enforcement — International Issues of Social Work. I přes online formu byla účast na odborných sekcích vysoká a v některých případech dokonce převyšovala běžnou prezenční účast na odborných sekcích na konferenci v minulých letech.

Podobně jako i v letech minulých vystoupili v rámci odborných sekcí se svými příspěvky jak akademičtí pracovníci, tak praktici v oboru sociální práce i někteří zástupci z řad studentů.

Výstupem konference bude, stejně jako již v několika minulých letech, elektronický sborník prezentovaných příspěvků.

Odborná část konference byla provázena také poměrně pestrým doprovodným programem.

V rámci doprovodného programu byly promítány filmy v rámci projektu *Promítej i ty!* společnosti Člověk v tísni. Promítán byl mimo jiné i český dokument *Žal žen*, který není volně dostupný a byl promítán pouze v některých městech v rámci festivalu Jeden svět. Po uvedení jednotlivých filmů vždy následovala online diskuse, do které se účastníci konference hojně a aktivně zapojovali.

Účastníci konference měli též v čase konání odborných sekcí možnost zajít si nezávazně přátelsky popovídat do připravené „*Online kavárny*“. Mohli se zde setkat s kolegy a kolegyněmi z řad akademiků, praktiků i studentů, kteří kavárnu také navštívili. Účastníci konference této možnosti po celou dobu konání sekcí průběžně využívali.

Hlavní dopolední program, odpolední jednání v sekcích i doprovodné aktivity probíhaly ve velmi příjemné a spolupracující atmosféře, která alespoň částečně vyvážila absentující přímý sociální kontakt účastníků.

Celkově byla účast na konferenci až překvapivě hojná, v zásadě se neodchýlila výrazněji od předchozích ročníků. Organizátorům se dostalo řady pozitivních ohlasů. Z reakcí účastníků jasně vyplynulo, že konference byla právě v této době velmi vítaným a důležitým prostorem pro sdílení svých znalostí a zkušeností, případně prostorem poskytujícím inspiraci k formulaci dalších výzkumných záměrů.

POUŽITÉ ZDROJE

Hradecké dny sociální práce 2020.
O konferenci, 2020 [online]. UHK.
[cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <https://>

www.uhk.cz/cs/filozoficka-fakulta/veda-a-vyzkum/konference/hradecke-dny-socialni-prace-2020